

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Sogne-Baadets Lösning og Hr. Professor Clausen Professor Clausens Kneps ad Sogne-Baadets Lösning

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Sogne-Baadets Lösning og Hr. Professor Clausen Professor Clausens Kneps ad Sogne-Baadets Lösning", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Aarhus Universitet, Det Teologiske Fakultet. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1834_529-intro-shoot-idm189.pdf (tilgået 02. august 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

H.N. Clausens forbehold over for idéen

Selv om Grundtvig havde udæsket Clausen og forlangt, at han forsvarede sine påstande, svarede Clausen ikke direkte på bogen om sognebåndsløsning. Han tog dog spørgsmålet op i slutningen af en anmeldelse af W.F. Engelbreths indlæg i debatten om djævelforsagelsen (Clausen 1834c). Clausen medgav indledningsvis Grundtvig, at forslaget om sognebåndsløsning havde "noget Anbefalende ved første Øiekast", idet det handlede om frihed og lighed, men sagen kunne ved en grundigere undersøgelse komme til at tage sig anderledes ud (Clausen 1834c, s. 392). Clausen mente, at de, der talte for sognebåndsløsning, havde taget for letsindigt på spørgsmålet, og han ønskede, at en sagkyndig mand ville foretage en undersøgelse af, hvilke konsekvenser sognebåndsløsningen ville få for både kirkevæsenet, skolevæsenet og samfundslivet. Clausen forventede nemlig, at sognebåndsløsningen ville få omfattende følger, ja han frygtede ligefrem, at den ville medføre en form for 'samfundsopløsning' (s. 393). Clausen opfattede med andre ord Grundtvigs forslag som revolutionært.

Clausen mente desuden, at uenigheden om brugen af Djævelens navn var for lille en sag til at foranledige en opløsning af sognestrukturerne. Som belæg for at det måtte være muligt at leve med uenighed i dette spørgsmål, anførte han *Confessio Augustana*, artikel 7, som siger, at det er muligt at være kirke sammen, når blot man samstemmer om evangeliets lære og sakramenternes forvaltning. Det er ikke nødvendigt at være enige om de af mennesker anordnede kirkeskikke, og efter Clausens opfattelse hørte forsagelsen altså ikke til sakramentet, men til kirkeskikkene (s. 393 f.). Clausen mente desuden, at det var for tidligt at opgive at finde en løsning på uenighederne om liturgien. Regeringen havde netop i 1834, ved et kancellicirkulære af 26. april, på baggrund af debatten om dåbspagten besluttet at indhente betænkninger hos landets biskopper om eventuelle forandringer i ritual- og alterbog, og man måtte se, om man ikke kunne nå frem til en overenskomst, til "en Gjenoprettelse af Fred og Enighed" (s. 394).

Endelig var Clausen bange for, at sognebåndsløsningen ville forrykke "det naturlige Forhold" mellem præst og menighed (s. 394). Menigheden ville få en "Tvangsret" over præsten, hvilket ville svække agtelsen for præsten og eftergiveness hos menigheden. Præsten var Kristi og kirkens tjener – ikke menighedens.